

Erronkari erantzungo diogu!

Mendeurreneko Adierazpena

ELAko Nazio Batzordea

2011ko uztailaren 23a

Bere mendeurrena dela-eta, ELAk, Euskal Langileen Alkartasunak, berretsi egiten du Euskal Herriko langile guztiak biltzeko, defenditzeko eta beren helburuak lortzeko konpromisoa, oinarritzat justizia eta askatasun balioak hartzen dituelarik. Balio hauek ez dira aipamen abstraktu hutsa; aitzitik, langile diren milaka emakume eta gizonen borroka solidarioa bultzatzen dute, beren lan-baldintzak hobetzeko eta gizarte zuzenago baten aldeko lehian.

1

GURE KLASE-KONPROMISOA

Alde anitzeko krisi bat bizi denean –ekologikoa, elikagaiena, demografikoa, ekonomikoa, politikoa, demokratikoa...– ELAk adierazten du sistema kapitalistak, zeina etekin azkar eta eskusiboan oinarrituta baitago, arau bihurtu duela lan-munduaren esplotazioa, herrien zapalkuntza eta biziaren beraren zein planetako baliabideen suntsipena. Horregatik, Printzipioen Adierazpenak (1976) dioen legez, ELAk “gizaki eta herri librearen alde” egiten du, eta hau sozialismo batean gauzatuko litzateke, zeinak bere kezken eta ekintza politikoaren erdigunean pertsona konkretua eta beronen inguru sozial zein ekologikoa kokatzen duen.

Nazioarteko eta tokiko testuinguruan erabateko indar desoreka dago kapitalaren –produktibo eta finantzieroa dela ere– eta lan-munduaren artean. Langabezia, segurtasun eta babes sozial eza, prekarietate laborala, zaintzaren krisia eta ugaltze lanaren ikusezintasuna, pobrezia eta baztertze soziala, negoziazio kolektiboko xantaiak edota enplegua galtzeko beldurra... ditugu politika neoliberalen egungo hegemoniaren eragin zuzen eta latzenetakoak. Hau botere politikoek botere ekonomikoekiko duten menpekotasun gero eta handiagoak egiten du posible, hein handian, uko egiten baitiote nolabaiteko oreka lortzeko helburuari.

Haustura sozial hauek haustura demokratikoekin batera gertatzen dira. Batetik, herritar guztientzako bermatuta dauden minimo ekonomiko, sozial eta kulturalik gabe ezin baita funtsezko berdintasuna lortu, zeinak sistema demokratikoaren oinarri izan behar baitu. Bestetik, oinarritzko askatasunak (manifestazioa, greba, negoziazio kolektiboa...) eta ekintza errebindikatiboa egikaritzea galarazteko gero eta errepresio handiagoa eragiten da. Halaber, instituzioek antolakunde sozial aldarrikatzaileei eragotzi egiten diete publiko

beharko lukeen informazioa lortzeko aukera, eta herritarren parte hartzea indargetzen da. ELAren ustez, neoliberalismoaren alternatiba ere bada eskubide eta sozialak eta guztion askatasun politikoak aldarrikatzea.

Horrenbestez, ELAk uko egiten dio gizarte-itunaren ideologiari, zeinak berezko helburu bihurtu baitu kontzertazioa. Helburu sindikalik oinarrizkoenak baztertu ahala – aberastasunaren banaketa edota gizarte-gatazka– kontzertazioa gero eta hutsalagoa bilakatzen da, eta azkenean politika antisozialak onesten ditu. Ideologia hori errefusatzearen ondorioz, gure herriko egoera konkretuan, ELAk erabaki du parte-hartze soziolaboraleko erakundeetan zeukan presentzia etetea edota EAEko gizarte-elkarriketan parte ez hartzea. Erabakiok esanahi politiko, instituzional eta sindikal sakona dute. ELAren irudiko, gaur egun lan- eta bizi-baldintzen aurrerapidea ez da gure herrian gizarte-kontzertazioaren ondorioz etorriko.

Sindikatuaren kontzertazioarekiko jarrera kritiko hau bere autonomia beteak –besteak beste politika eta finantziarioari dagokionez– egin du posible. Hori dela-eta, ELAk zoriondu egin nahi ditu III Kongresuaren ostean (1976) sindikatu historikoa erakunde independente, autonomo eta burujabe gisa berreratzea posible egin zuten militanteak. Pertsona haien ekarpena, ilusioz eta konpromisoz betea, erabakigarria izan da mendeurren honetara egungo baldintzetan iritsi ahal izateko.

Aipatutako oinarri sindikalekiko leialtasunez, ELAk premiazko ikusten du, XXI. mendearen hastapenetan, bere oinarri-antolakundeak indartzeari lehentasuna ematea. Antolakundeok ematen diote, hain zuzen, batik bat sindikatuari zilegitasuna, beste eragile batzuk – politiko, patronal zein instituzional– baino areago. Hortaz, une honetan sindikatuaren antolakundearen eta militanteen helburu nagusia gure indar-erlazioa lantoki bakoitzetik abiatuta hobetzea da. Bai baitakigu ez dela lorpen sindikalik izango botere sindikala gehitzeko etengabeko lehiarik gabe.

Sortu zela ehun urte betetzen direlarik, ELAk aldarrikatzen du sindikatua dela langileen lan- eta bizi-baldintzen aldeko borrokarako tresnarik behinen eta egokiena, gizarte zuzenago baterako bidean. Hori dela-eta, bere Printzipioen Adierazpenak dioen legez, irekita dago Euskal Herriko langile orori, edozein dela ere bere jatorria, sinesmena, pentsamoldea edo joera politikoa. Bere zilegitasuna oinarrian bilatzen duenez, ELAk eutsi egiten dio bere konpromiso demokratikoari, afiliatuek gero eta parte hartze handiagoa izan dezaten programa, proposamen eta ekintzak eztabaidatu eta erabakitzerakoan, bai konfederazioari, bai bere lanbide– zein lurralde–antolakundeei dagokienez.

Borroka sindikalaren testuinguruan, ELAk berretsi egiten du langileen batasuna eragozten duten oztopoak gainditzeko konpromisoa. Nolanahi ere, aliantza sindikal eta sozial politika ororen funtsezko gakoa, *sine qua non* baldintza, bakarra da, langile-klasearen interes konkretuen defentsa zorrotza. Horregatik, ELAk deitoratu eta arbuia egiten ditu sarri egiten diren batasunerako deiak, lan-munduaren errealitate gatazkatsua ahazten duen lañotasunetik botatzen baitira, edota are mundu sindikala beste interes –ekonomiko edo politiko– batzuren menpe jartzetik, langileenak ez diren interesak. ELArentzat, lan-munduaren helburu eta nahiak ez dira, eta ezin dira izan, esparru sindikaletik at erabakitzeko kontu instrumentalak.

ELAren irudiko, gehiengo sindikaleko lankidetzak iraunkorrak berebiziko eremua irekitzen du, aukera sindikal, sozial eta politiko ugari eskaintzen duena. Eta egunetik egunera sortzen diren zailtasunak gorabehera –antolakuntzako ahalegina medio gainditu behar direnak–, sindikatuak oso ongi deritze 2009 hasieratik hona egin diren urratsei. Horregatik, eskubide laboral eta sozialak eraso latzak jasaten ari diren honetan, ELAk zinezko konpromisoa adierazten du lankidetzak horrekiko, eta berau etorkizunean hedatzea eta sakontzea nahi du.

2

GURE KONPROMISO ABERTZALEA

Aipatu den gure proiektuaren autonomia eta independentziak eraman zuen ELA estatutismoa eta beronen paralelo neoforalista berrikusi eta behin betiko baztertzea. Espainiar estatuak esparru politiko hau aldebakarretik hondatu eta murriztu du. Gobernu espainiarrek, egitate nazionala aitortzeko inondik ere gauza ez izanik, orain, salgai gisa erabiltzen dute krisi ekonomiko eta sozial betean, botere ekonomikoari komeni zaizkion estatu-politikak gauzatzeko behar duten babes parlamentarioa lortzearren.

Bi kontuk argi asko adierazten dute esparru honek Hego Euskal Herriko langileentzako zenbaterainoko gabeziak dituen. Hor dago, batetik, estatuan eskubide laboral eta sozialak murrizteko prozesu etengabea (erreforma laboralak, negoziazio kolektiboa, pentsioen erreforma, langabezia-prestazioak). Bestetik, enplegu-politikak, EAera erabakitzeko ahalmenik gabe transferitu baitira, betiere Madrilen erabakitako politika usteleki zintzo-zintzo jarraitzeko baldintzapean.

Estatutuen erreferentziak Euskal Herrian ez dauka atxikipen handirik, eta are gutxiago autogobernuari dagokionez behar besteko kemen politikorik, zenbait euskal indar politikok –estatuarekiko eta herriarekiko– ikur politiko gisa erabiliagatik ere.

Horrenbestez, ELAk premiazko ikusten du subiraniaren alde egiten duten indarrek gutxieneko eduki batzuk zehaztea eta lankidetzarako irizpide batzuk adostea, gure herriaren askatasun beterantz aurrera egiteko baliagarri izango direnak. Ziurrenik, lankidetzarako borondatea zinezkoa den neurtzeko modurik argiena dinamika horretan eragileak biltzeko gaitasuna eta inor ez baztertzeko konpromisoa izango dira. Bide zibil eta demokratiko hutsetatik joaz gizartean gero eta atxikipen handiagoa erakarri behar da; proiektu bakoitzak bere esparruan benetako oinarri militante bati ilusioa eman behar dio, honek gizartean helburu horien alde lan egin dezan.

Hurbiltzeko dinamika honetan aurrera egiten bada, ELAk ez du, haatik, prozesu honetan bere-berea duela uste duen ekarpena, hots, auzi sindikal eta soziala, bigarren mailan kokatuko, sinetsita baitago politika neoliberalak gehiengoaren interesen kontrakoak direla eta prozesu subiranista batek behar duen herritar atxikipena gutxitzen dutela.

Halaber, borroka nazionalaren baitan, ELAk aintzat hartzen du egitate berri eta funtsezko bat: Euskal indar politiko batek ere ez duela bere egiten erreferentzia armatua borroka

politikorako tresna gisa. Hain zuzen, ELAk estatu espainol eta frantsesari dei egiten die balia ditzatela bakerako aukerak: batetik ETak luzatutako su-etena eta nazioarteko egiaztapen proposamena, eta bestetik, prozesu hau laguntzeko hainbat nazioarteko eragilek adierazi duen prestutasuna. Joan den Aberri Egunez esan zuen legez, ELAk elkarrizketa eta negoziazio prozesu bat aldarrikatzen du; honek "alde desberdinei bide egingarriak eskaini behar dizkie, bakezko behin betiko agertoki bat finkatzearren". Bortizkeria behin betiko desagertu behar da; baita estatuarena ere, bere adierazpide desberdinetan: espetxe-politika ankerra, torturaren iraupena, erakundeen ilegalizazioa edo gure inguruko demokrazietan parerik ez duten auzibideak.

3

AGENDA ZABALAGOA MENDE BERRI BATERAKO

Egungo krisiaren kudeaketa neoliberalak, langile-klasearen aurkako erreforma eta eskubide murrizketetan oinarrituta dagoenak, berretsi egiten du neoliberalismoaren definizioa: *"kolektiboen suntsipen metodikorako egitasmoa"* (Bourdieu). Beraz, ELAk uste du mugimendu sindikalak egin behar duen eztabaidarik urgente eta beharrezkoena antolakuntzari buruzkoa dela. Kontua hobeto lan egitea eta defentsa kolektiboan eragingarriagoak izatea da, horrela sindikalismoak XXI. mendeko langile-klasearentzat erabilgarri izaten jarrai ahal dezan. Honetarako premia handiagoa da, inondik ere, estatuan erabaki den negoziazio kolektiboaren erreforma ostean, beronen xede nagusia langileen defentsa kolektiboko tresna nagusia, hitzarmen kolektiboa, ahultzea baita.

Antolakuntzari buruzko eztabaidarekin batera, Aberri Egunez esan genuen bezala, aintzat hartu behar ditugu gure herriko borroka sozialak eta dinamika militanteak, eta "oro har gure sindikatuak bezala botereei men egiteari uko egiten dioten pertsona eta talde horien lana. Hots, gizarte justuago baten alde lanean diharduen militantzia ohoratu", hainbat esparrutan, esaterako ingurumena suntsitzen duten azpiegituren kontrako lana, elikagaien subiranotasunaren aldekoa, pobreziaaren aurkako borroka, gizon eta emakumeen arteko zinezko berdintasuna lortzeko borroka, etxebizitza eskubidearen aldeko lehia, euskararen normalizazio betearen aldeko apustua, immigranteen defentsa eta arrazismo eta xenofobiaren aurkako borroka, herrien arteko elkartasuna, memoriaren berreskurapena nahiz giza-eskubide zibil eta politikoen sustapena... Konfederazioak bere burua kide gisa ikusten du eta borroka horiekin guztiekin konprometituta dago.

Horiekin batera, ingurumenaren auziak, oro har eta batik bat klimaren aldaketak sindikatuaren agendan leku nabarmenagoa izan beharko du. Datozen hamarkadetan planetaren suntsipena eta merkantilizazio areagotua geldiarazteko borrokak garrantzi historikoa hartuko du, bere garaian langile-mugimenduaren sorrerak lan-munduen esplotazioa mugatzeko izan zuen antzeko garrantzia. Horregatik, aberastasunaren banaketari buruzko ezinbesteko eztabaidarekin batera sindikatuak bere egin beharko ditu hainbat galdera: zer, nola eta zertarako ekoizten den, zer eta nola kontsumitzen den... ELA eta borroka hori bat datoz funtsezko oinarri batean: jarduera ekonomikoaren helburu

izan behar da pertsona guztien ongizatea, alde guztietatik begiratuta (fisiko, psikologiko, labora, sozial... baita ingurumenekotik ere).

Ehun urte igarota, ELAk sorrerako egitasmoari eusten dio: gure sindikatuan Euskal Herrian bizi eta lan egiten dutenak antolatzea. ELAk pozez ikusten du gaur ere esparru erakargarria dela gizarte zuzenago eta nazio burujabe baten alde lan egiteko.

Ehun urte igarota, ELAk kultura sindikala aldarrikatzen du, sistema kapitalistak esplotatutako milaka milioi langileen defentsa eta sustapenaren aldeko hautua egitea. Ondorioz, euskal langile-klasea defenditzen jarraitzeko konpromisoa berresten du.

Badakigu gaur, duela mende bete bezala, langile-klasea antolatzeko izugarritzko zailtasunak daudela. Baina egia da ere gure sindikatuak ez duela inoiz bere asmoa gauzatzeko une egokirik ezagutu. ELAk uste du oraingoa ere une aproposa izan daitekeela bere oinarri soziala zabaltzeko, joera militantea indartzeko, koadroak prestatzeko, lantoki, sektore eta eskualde bakoitzeko borroka kolektibora pertsonak biltzeko... Hauexek dira gure sindikatuarentzako etengabeko erronkak; izan ere, aldaketak aldaketa eta urteen joan-etorria gorabehera, euskal langile-klasearen alde gizarte eraldatzeko eta eragin politikoa izateko borondate argia baitauka. Erronkari erantzungo diogu!